

Skandias plånboksindex

Juni, 2013

2013-06-26

Sammanfattning

Plånboksindex för juni: Hushållen mer optimistiska än någonsin

Skandia redovisar stark framtidstro i sin undersökning av hushållens ekonomiska framtidsutsikter som görs i samarbete med TNS Sifo. Hushållens optimism och framtidstro kombineras i rapporten med sparviljan, det vill säga prioriteringen av mer pengar på banken eller i fonder och aktier. Sedan tredje kvartalet i fjol har svenskarnas inställning till privatekonomi gått från ett Trygga-läge, där man sparar för att klara framtida problem, till ett Investera-läge där man sparar för att man ser ett ökat utrymme i plånboken att lägga undan för framtiden. Denna inställning håller i sig även under andra kvartalet i år.

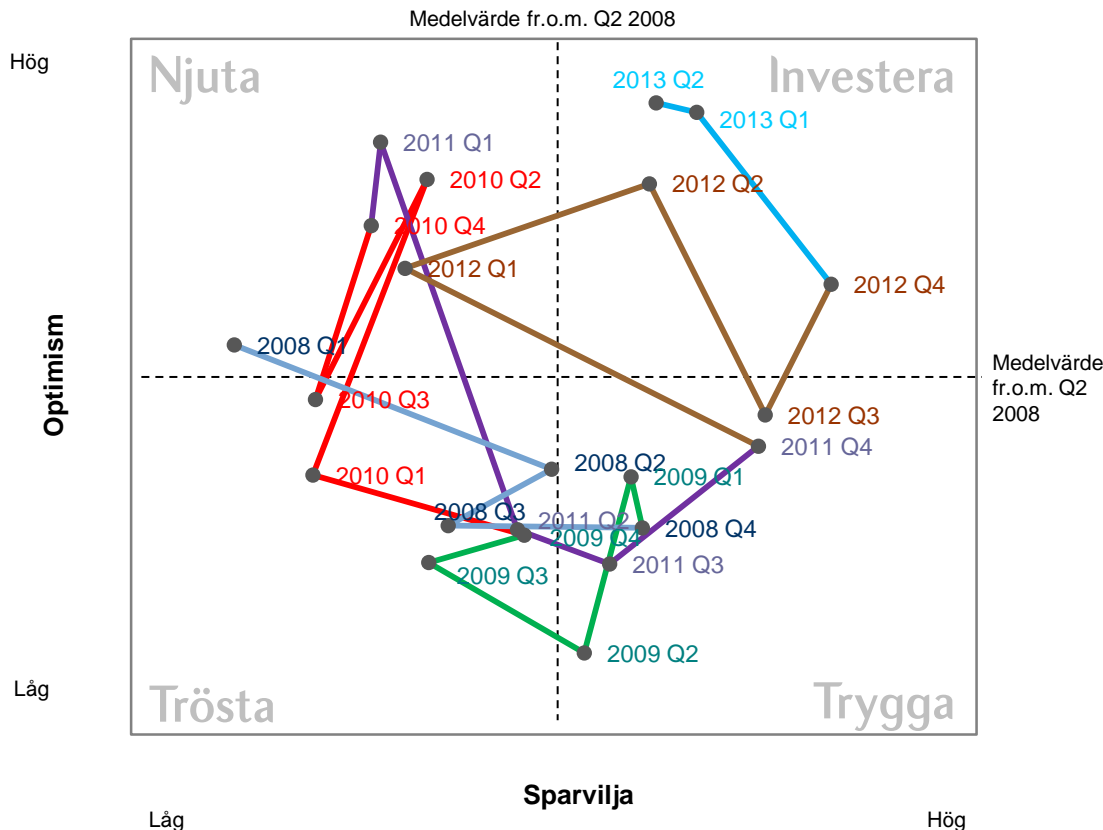
Optimismen kring privatekonomin nådde under första kvartalet den högsta enskilda nivån sedan början av 2008. I andra kvartalet ökar den ytterligare, även om det rör sig om en marginell förändring. Sparviljan, som i första kvartalet var anmärkningsvärt hög sett i ett längre perspektiv, har under andra kvartalet mattats av något. Fortfarande är hushållen dock kvar i Investera-läge, det vill säga ett ökat ekonomiskt utrymme kommer även fortsättningsvis att i relativt hög grad bli kvar i plånboken.

Under det senaste kvartalet syns en ökande optimism framförallt i storstadsområdena, där vi sett en stadig ökning sedan tredje kvartalet 2012. Även bland yngre grupper, 15-29 år i första hand men även 30-49 ökar optimismen. Gruppen över 65 blir istället mindre optimistisk.

Jämför man hur optimismen utvecklats i grupper med olika sysselsättning ser vi att den positiva utvecklingen totalt sett sedan 2009 framförallt drivs av gruppen pensionärer och de som är tillfälligt utan arbete, till exempel studerande eller tjänstlediga. Gapet vad gäller optimism mellan personer i arbete och personer som är arbetslösa eller långtidssjukskrivna minskade under perioden 2009-2011 men sedan 2012 ser vi att det återigen ökar.

Nedgången i sparvilja under första halvåret 2013 syns framförallt bland kvinnor som blir mer benägna att lägga pengar på resor, mat, kläder och andra konsumtionsvaror, men i viss mån även på kapitalvaror. Bland män syns generellt ingen minskning i sparviljan, bland annat för att viljan att köpa i aktier och fonder ökar samtidigt som konsumtionsviljan inte ökat på samma sätt som hos kvinnor.

Plånboksindex kvartal två, 2013

Hushållens optimism eller framtidstro har tidigare noterats i flera undersökningar. Likaså olika varianter på sparvilja. I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

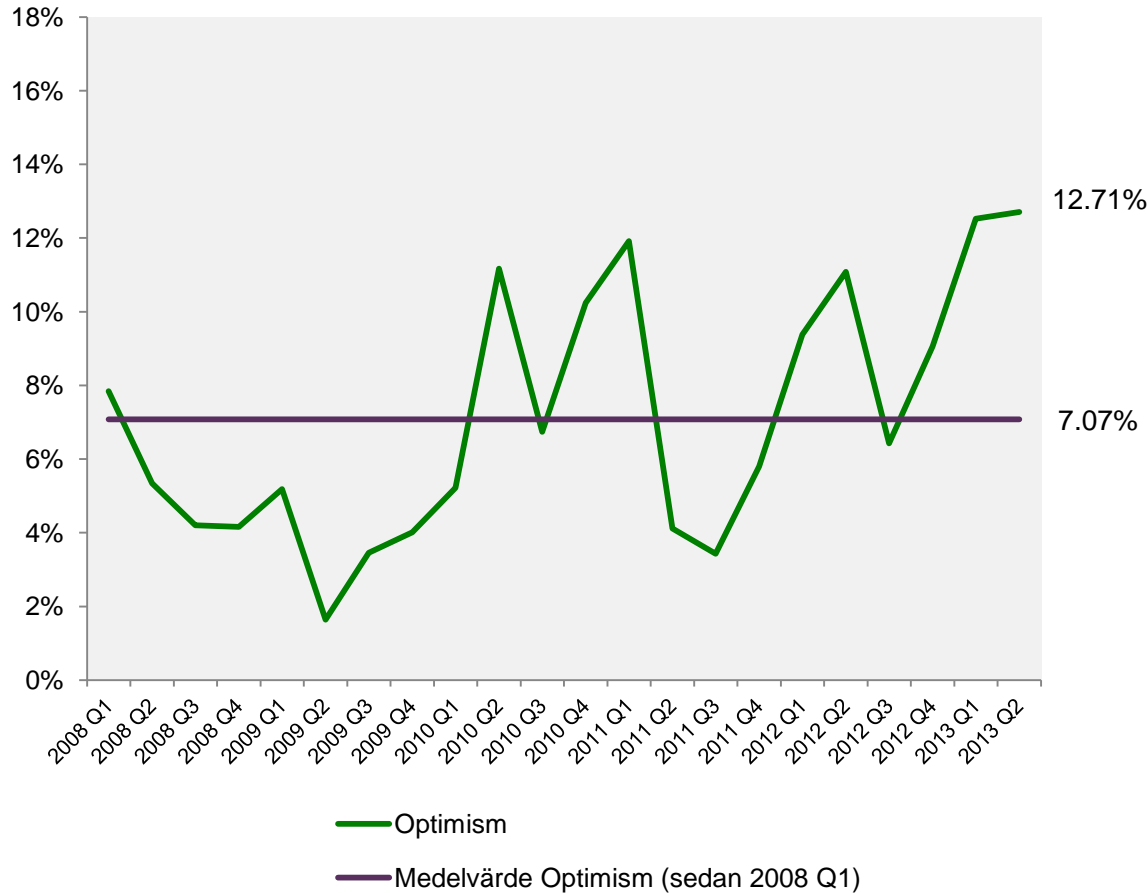
Svenskarnas övergripande inställning till sin privatekonomi har sedan slutet av 2012 gått från ett Trygga-läge, där man sparar för att klara framtida problem, till ett Investera-läge, med både hög optimism och hög sparvilja.

Under första kvartalet ökade optimismen till den högsta noteringen sedan 2008, samtidigt som sparviljan minskade från en mycket hög nivå. Under andra kvartalet är optimismen ännu högre samtidigt som sparviljan minskar något. Trots två kvartal av minskande sparvilja är vi kvar i Investera-läge, det vill säga ett ökat ekonomiskt utrymme hos hushållen kommer i relativt liten grad att gå till konsumtion.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan *Sparvilja* är ett mått på svenskarnas vilja att spara. *Investera-läget* karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. *Trösta-läget* är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I *Trygga-läget* är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. *Njuta-läget* karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen *Optimism* och *Sparvilja*.

Hushållens optimism

Den ökning av optimismen vi började se i slutet av 2012 har förstärkts ytterligare och ligger nu på historiskt höga nivåer.

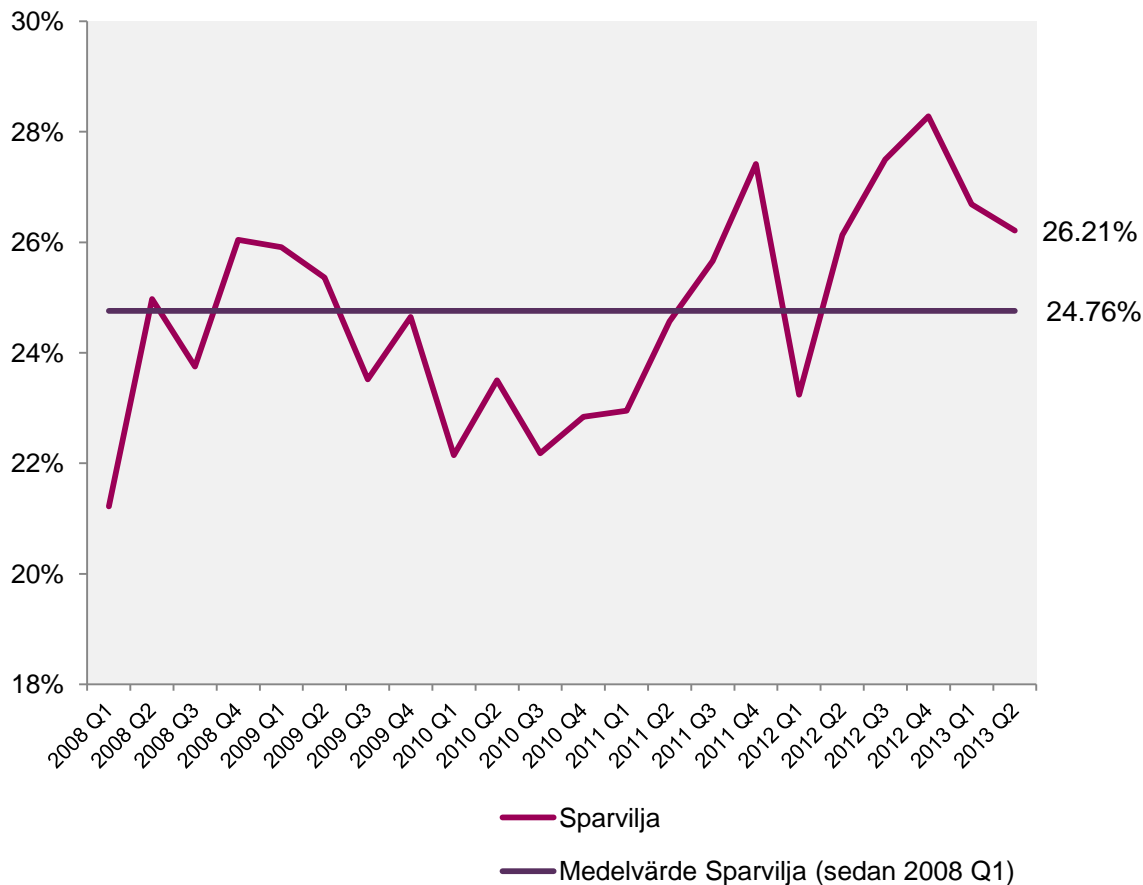
En dramatisk ökning skedde i månadskiftet december 2012 – januari 2013. I februari skedde en viss tillbakagång men därefter ha tendensen återigen varit ökande.

Ökningen i optimism drivs i första hand av yngre grupper, 15-29 år i första hand men även 30-49 ökar. Gruppen över 65 blir istället mindre optimistisk.

Bas

Data för kvartal 2 2013 är baserat på totalt 3094 intervjuer .

Hushållens sparvilja

Sparviljan, som under 2012 succesivt ökade till den högsta nivå sedan 2008, har under 2013 fallit tillbaka något. Fortfarande är nivån högre än snittet för hela perioden och därmed är svenskarna fortfarande i vad vi kallar investerarläge; hushåll som får lite bättre ekonomi kommer i relativt hög grad att spara pengarna.

Den ökningsav sparviljan som präglade fjolåret tog sig främst uttryck i en generellt ökad benägenhet att hålla i pengarna, men också en något ökad vilja att amortera på lån under andra halvåret. Ökningen i sparvilja syntes i första hand bland 15-29-åringar och personer tillfälligt utan arbete, till exempel studerande och föräldralediga, men även från pensionärer.

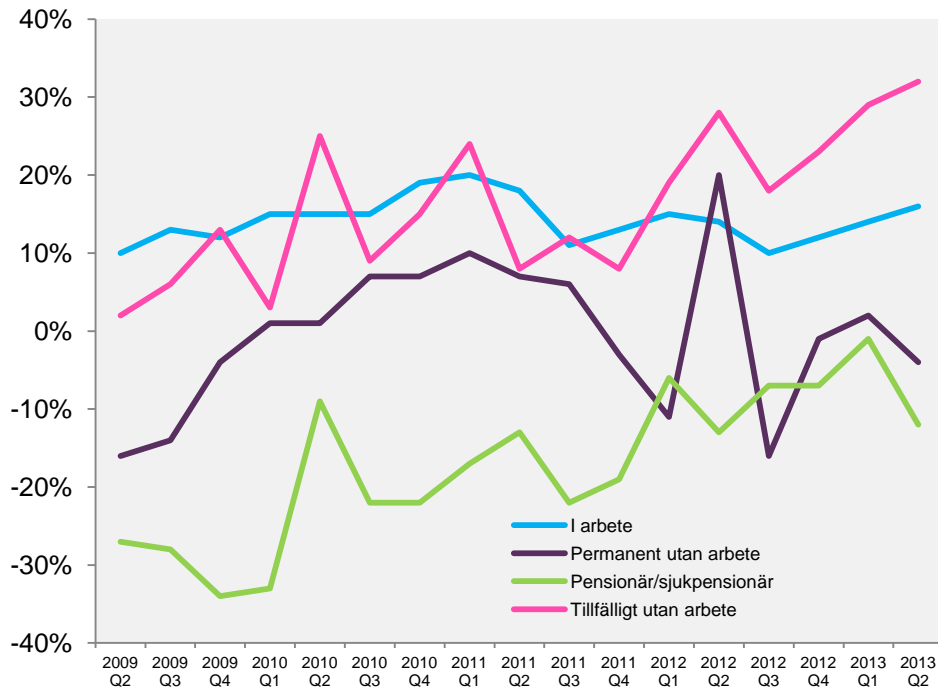
Nedgången i sparvilja som skett under första halvåret i år syns framförallt bland kvinnor som blir mer benägna att lägga pengar på resor, mat, kläder och andra konsumtionsvaror, men i viss mån även på kapitalvaror. Bland män syns generellt ingen minskning i sparviljan under första halvåret. Går vi in på olika sparformer ser vi att amorteringsviljan sjunker något samtidigt som intresset för att investera i aktier och fonder ökar hos männen.

Bas

Data för kvartal 2 2013 är baserat på totalt 3094 intervjuer .

Ökat gap i optimism mellan personer i arbete och personer som är permanent utan arbete

Optimism

Jämför man hur optimismen utvecklats i grupper med olika sysselsättning ser vi att den positiva utvecklingen totalt sett sedan 2009 framförallt drivs av gruppen pensionärer och de som är tillfälligt utan arbete, till exempel studerande eller tjänstlediga.

Bland personer som är mer permanent utan arbete, till exempel arbetslösa och långtidssjukskrivna, ökade optimismen under 2009 och 2010 för att därefter sjunka igen under 2011 och 2012.

Baser

Data för juni är baserat på totalt 1047 intervjuer ..

Appendix

Om studien, frågeformulär och index

Appendix: Bakgrund och metod

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjärande, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

- Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

- Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Databasinsamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 69 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.
- Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:
  - Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	}	1. Möbler, heminredning
		2. TV, radio, stereo, DVD etc
		3. Mobiltelefon, bredband, Mp3spelare
		4. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
		5. Bättre bostad
		6. Fritidshus
		7. Fabriksny bil
		8. Begagnad bil
		9. Båt
		10. Semesterresor
		11. Tandläkare, läkarvård, medicin
		12. Nya kläder
		13. Bättre och godare mat hemma
		14. Restaurangbesök, krogen
Sparande	}	15. Spara pengarna
		16. Köpa aktier eller andra värdepapper
		17. Köpa försäkring
		18. Betala skulder
		19. Gåva till barn/ barnbarn
		20. Annat vad?
		21. Tveksam, vet ej

3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?

1. Mer pengar
2. Ungefär som nu
3. Mindre pengar
4. Tveksam, vet ej

Appendix: Index

Optimism

- **Ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver**
Andel optimister - andel pessimister =
Andel som svarar *Mer pengar* – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

- **Ett mått på svenskarnas vilja att spara**
Spara mer – spara mindre =
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "prioriteringsfrågan" F1.
(filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan))
– (Subtraherat med)
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "dra-ner-på-frågan" F2.
(filter* neutrala & pessimistisk till framtiden))

*) Filter

- ***Neutrala & positiva till framtiden =***
De som svarar *Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
- ***Neutrala & pessimistisk till framtiden =***
De som svarar *Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)